

# Värme och sanitet

## Radiatorer

### Funktion

Radiatorerna är utformade för att värma rumsluften till önskad temperatur. Radiatorerna är konstruerade av vattenkanaler av stål genom vilka värmevattnet cirkulerar. Temperaturen på vattnet till radiatorerna (framledning) anpassas oftast automatiskt till rådande utetemperatur med hjälp av en reglercentral och en reglerventil.

Varmvattnet genom radiatorerna är också oftast reglerat med någon form av temperaturstyrd ventil, så kallad termostatventil. Ventilen är monterad på värmevattnets framledning och har till uppgift att öppna/stänga för varmvattnet beroende på värmebehovet i rummet. Radiatorn kan därför variera mycket i temperatur från kall, till varm och åter kall.

### Termostatventilen

I de flesta fall är radiatorn försedd med ett radiatorkoppel, med termostatventil, handratt eller termostat samt fördelare. Termostaten reglerar radiatorn så att den avger önskad värme. Termostaten stänger för radiatorvattnet då inställd temperatur råder i rummet. När rumstemperaturen sjunker, öppnar termostaten åter för det varma vattnet så att radiatorn kan värma rumsluften.

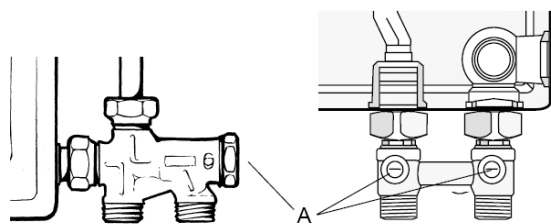
Termostaten känner av temperaturen just där den sitter. Det är därför av största vikt att den placeras på sådana ställen där den kan känna den relevanta temperaturen i rummet. Döljs termostaten bakom en skärm eller gardin känner den säkerligen en felaktig temperatur som inte gäller i rummet i övrigt.

### Förinställning

Radiatorventilen kan förinställas så att vattenflödet till radiatorn balanseras med hänsyn till radiatorns storlek, framledningsrörets area, var i huset radiatorn är placerad med mera. Denna justering görs av fackman i samband med installationen.

### Fördelare

Fördelaren ansluter tillopp- och returledningen till radiatorn och har avstängningsventiler för dessa kretsar. Detta är praktiskt om radiatorn ska demonteras i samband med tapetsering och ommålning.



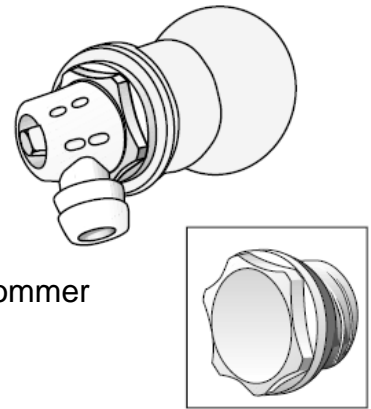
Fördelare med avstängning

H-stycke med avstängning

Demontera täckmuttern (A) på fördelaren, skruva in avstängningskäglan försiktigt till stopp. Radiatorn kan nu tömmas på vatten och lyftas av konsolerna.

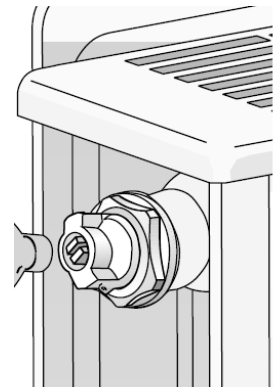
## Bottenplugg

Radiatorn är i sitt ena nedre hörn försedd med bottenplugg eller avtappningskran. Bottenpluggen ska normalt inte röras. Om radiatorn är försedd med avtappningskran kan denna användas i samband med att radiatorn ska demonteras. Stäng radiatorns tilllopps- och returledning och montera en slang över avtappningens pip. (Se till att slangen sitter ordentligt fast). Dra slangen till lämpligt avtappningsställe (golvbrunn, toalettstol) och öppna avtappningskranen med en luftningsnyckel. Öppna även avluftningsventilen något så kommer vattnet fortare ur radiatorn.



## Avluftning

När anläggningen tas i drift ska all luft avlägsnas ur radiatorn. Det kan även senare finnas ytterligare luft i systemet, vilket försämrar eller hindrar vattencirkulationen. Detta kan höras som ett bubblande ljud i radiatorn. Luften samlas oftast i systemets högsta punkter. Luftning skall ske i samråd med BRF-styrelsen samt med någon som har lokalkännedom om värmesystemet.



## Vädning

Vädra snabbt men effektivt. Tvärdrag i fem till tio minuter är bästa tekniken för effektiv vädning med lägsta energiförlust.

## Rengöring

Radiatorn ska hållas ren för bästa funktion. Rengöring ska utföras på ytorna så att luften fritt kan röra sig i och omkring radiatorn. Damm och smuts kan samlas bakom radiatorn och dess konvektionsplåtar. Gör rent med hjälp av en dammsugare och en smal borste. Radiatorn är tillverkad av stålplåt som lackerats. Lacken har mycket god motståndighet mot slag och stötar. För rengöring används mjuk borste och dammsugare, rengöringsmedel (mild tvållösning utan lösningsmedel) och väl urvriden trasa.

Radiatorn får inte byggas in eller på annat sätt döljas. Detta minskar radiatorns värmeeffekt.

## ***Kök och badrum***

### **Toalettstol och handfat**

Det krävs regelbunden rengöring av toalettstol och handfat. För handfatet används med fördel en mjuk borste. Till toalettstolen används toalettborste och rengöringsmedel. Starkare medel är ofta skadliga för miljön och polerande medel kan förstöra ytskiktet på porslinet. Tänk på att porslinet i handfat och wc-stol inte tål alltför höga temperaturer. Om du tömmer vatten som är varmare än 60 grader i din wc-stol kan det orsaka sprickor i porslinet.

*Observera att det endast är tillåtet att spola ner toalettpapper i toalettstolen.* Tänk på att spola gärna någon extra gång, då moderna toaletter förbrukar väldigt lite vatten.

### **Avlopp och vattenlås**

Avloppsrören i kök och badrum har ett vattenlås för att förhindra dålig lukt från avloppet. Vattenlås och golvbrunn rengörs regelbundet enligt leverantörens instruktioner. Var noga med att sätta tillbaka golvbrunnsinsatsen enligt anvisningarna. Om vattenlåset torkar ut (till exempel när du är bortrest) kan dålig lukt uppstå. Spola då rikligt med vatten i golvbrunn, wc, handfat och köksvask.

Håll inte stekfett i köksvasken eftersom avloppsrören då sätts igen. Stekfett torkas upp med exempelvis hushållspapper och kastas i soporna.

Mer utförliga skötselinstruktioner för ditt kök och badrum finner du i leverantörens anvisningar.

### **Badrum**

*Följande information är hämtad från Ido.*

## SKÖTSELRÅD FÖR SANITETSPORSLIN.

### Vad är sanitetsporslin.

IDO har över 100 års erfarenhet av porslinstillverkning. Vid tillverkningen beaktas både kunden och miljön.

Sanitetsporslin tillverkas av naturmaterial: lera, kaolin, fältspat och kvarts. Produkterna bränns i en temperatur på över 1200° C. Denna höga bränntemperatur resulterar i ett tätsintrat porslin med en glatt och hygienisk yta.

### Skötselråd

Den hårda och glatta ytan är lätt att hålla ren. Vi rekommenderar att man regelbundet rengör WC:n med borste. För rengöring rekommenderas vanliga rengöringsmedel med ett pH-värde under 10.

Om smuts fastnat på skålens väggar bör skålen rengöras omedelbart. WC-rengöringsmedel eller universalrengöringsmedel rekommenderas. Vid vattenlåsets, synliga eller osynliga ytor fastnar organiska ämnen, som ökar bakteriernas tillväxt. Därför är det skäl att regelbundet rengöra vattenlåset med bakteriedödande WC-rengöringsmedel i enlighet med tillverkarens anvisningar.

Efter spolningen sker vanligtvis en kort efterrinning längs WC-stolens bakvägg. För att undvika att vattnets mineraler fastnar på skålens inre väggar rekommenderas ett surt rengöringsmedel (pH-värde 1-3). Om WC:n läcker kontinuerligt är det skäl att anlita en yrkeskunnig VVS-installatör.

Om porslinsytan är kraftigt nedsmutsad och vanliga sanitetsrengöringsmedel inte ger önskat resultat rekommenderas rengöring med ättiks- eller citronsyralösning.

Då man använder dessa medel bör följande beaktas:

- Lösningen bör vara utspädd med vatten (i WC-stolens vattenlås kan lösningen vara något starkare, vattenlåsets vattenvolym är 1,5-2,0 l beroende på modell).
- Lösningen får inte torka på porslinsytan utan då medlet satts på, skall man omedelbart skura ytan och sedan skölja.
- Lösningen får inte komma i kontakt med plast- eller andra icke porslinsytor.

### Vilka ämnen tål inte sanitetsporslinsytorna?

Man bör inte använda rengöringsmedel som innehåller skurpulver, stålull ej heller grov skurduk som innehåller keramiska slitpartiklar. Ämnen som innehåller lut (natriumhydroxid) eller hypoklorider (klorbaserade rengöringsmedel) och vars pH-värde överskrider 10 (starkt alkaliska) rekommenderas inte. Starkt syrehaltiga ämnen såsom salt- och svavelsyra får inte användas. Starkt alkaliska, lutbaserade propplösande ämnen får inte heller användas. Dessa ämnen belastar miljön märkbart. Man får inte heller hålla starka kemikalier, lösningsmedel, andra gifter eller färger i WC-skålen då de kan skada WC-ytan och även omgivningen.

**Vi rekommenderar ej att rengöringsmedel och andra kemikalier doseras i spolcisternen då dessa kan skada plastdelarna.**

I hus som står uppvärmda vintertid bör WC-stolens spolcistern tömmas och torkas torr. Håll 3 - 4 dl frostskyddsmedel i vattenlåset.

Täck vattenlåset med matolja eller plastfolie för att förhindra avdunstning.

---

## SKÖTSELRÅD FÖR SANITETSPORSLIN MED SIFLON-YTA.

### Skötselråd för Siflon-yta

Borsta WC-skålen regelbundet lätt med en mjuk WC-borste. Rengöringsmedel är inte nödvändiga för rengöringen av wc-skålens ytor.

### Desinficering

Om du vill desinficera ytorna, använd inte starkt alkaliska rengöringsmedel med ett pH-värde över 10. Sprid rengöringsmedlet på ytorna, under spolkanten, i vattenlåset och låt medlet verka i några minuter. Borsta därefter ytorna lätt innan medlet har hunnit torka fast på ytan. Skölj därefter skålen. Om det ännu finns rengöringsmedel på ytan bör man fukta, borsta och skölja en gång till, tills ytan är fri från tvättmedel.

För att rengöra WC-skålens yttre ytor kan du använda mjuka putsdukar och svaga rengöringsmedel.

### Vad får du inte använda på en Siflon-behandlad yta?

En Siflon-behandlad WC-skål får inte rengöras med ämnen vars pH-värde överskrider 10 (starkt alkaliska), eller med medel som innehåller lut, hypoklorider (klorbaserade reningsmedel) eller lutbaserade propplösande ämnen. Dessa ämnen belastar också miljön märkbart.

Håll ej starka kemikalier, lösningsmedel, andra gifter eller färger, i WC-skålen då de kan skada Siflon-ytan och även omgivningen.

Siflon-ytan får inte heller rengöras med skurduk som innehåller slipande ingredienser eller rengöringsmedel som innehåller tex. talk.

Vid användande av dessa förbjudna ämnen gäller ej Siflons garanti.

### Rengöringsmedel

#### För WC-skålens insidor lämpar sig:

- WC Duck Active-FOAM
- WC Duck Active-TABS
- WC Duck WC-rengöringsmedel
- Domestos WC-rengöringsmedel Ocean Fresh eller Lemon Fresh

#### För WC-skålens utsidor lämpar sig:

- TOLU GEEL
- Ajax Badrumsspray
- Domestos Hygieniska rengöringsdukar
- Cif Badrumsspray

# ***Avstängning av vatten och information om blandare***

## **Avstängning av vatten**

Om bostaden råkar ut för ett vattenläckage ska du omgående stänga av vattnet, detsamma gäller när arbete utförs på blandare eller andra vattenanslutningar. I din lägenhet finns flera avstängningsventiler för vatten placerade i badrum och under diskbänk i kök.

## **Blandare**

*Följande information är hämtad från Gustavsberg.*

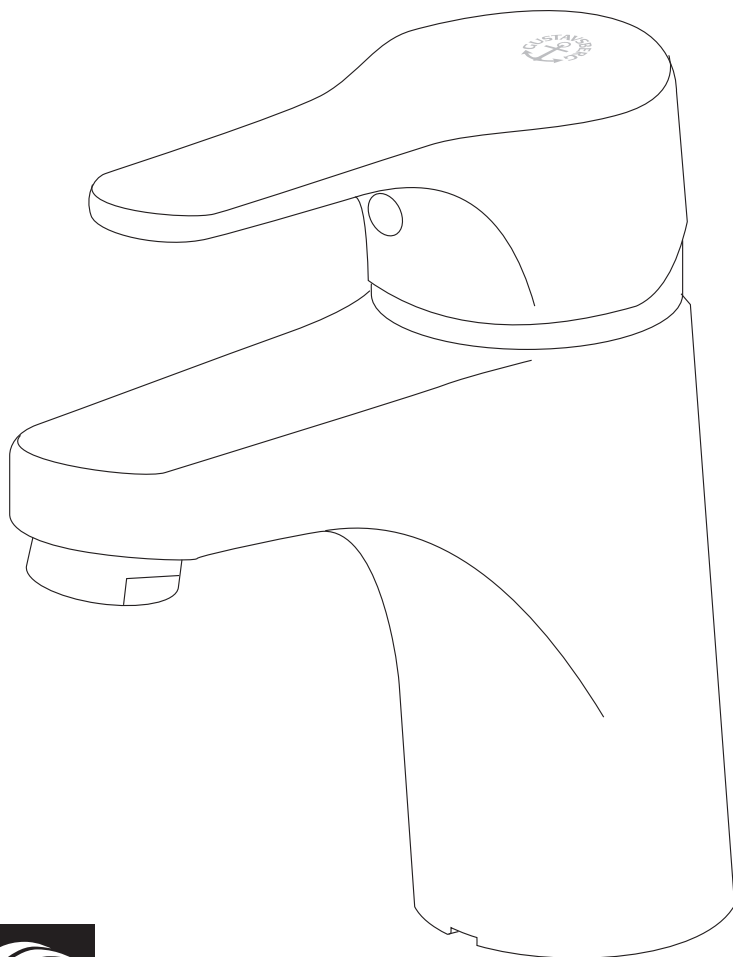
Förkromade ytor rengörs regelbundet och lättast med flytande rengöringsmedel eller tvållösning.

Den lackerade (färgade) ytan bevaras bäst genom regelbunden rengöring med en mjuk trasa. För att avlägsna kalkfläckar, använd utspädd hushållsättika och skölj med vatten. Vid skötsel av förgyllda ytor gäller samma förfarande. Om de förgyllda ytorna är kraftigt nedsmutsade använder du ett guldrengöringsmedel. Använd aldrig skurmedel, stålull eller rengöringsmedel som är kalklösande, sura eller alkoholhaltiga.

*Drift och skötselinstruktioner rörande blandare i badrum och kök från Gustavsberg på nästa sida.*

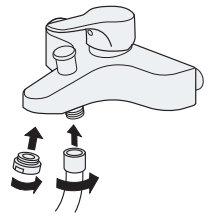
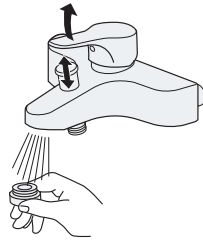
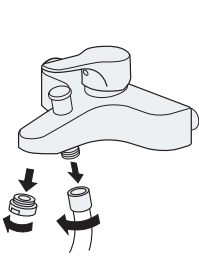
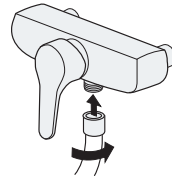
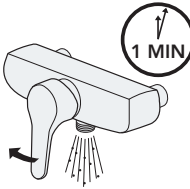
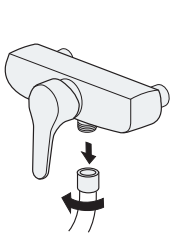
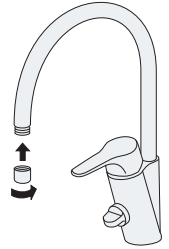
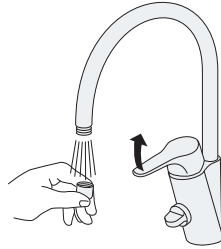
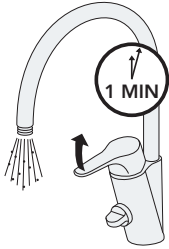
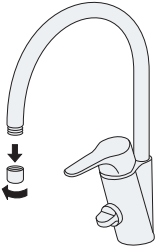
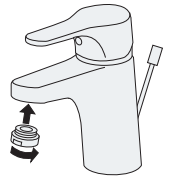
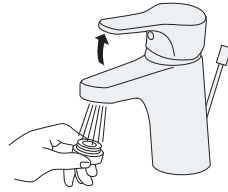
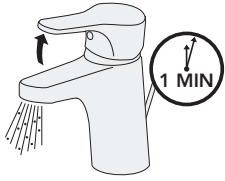
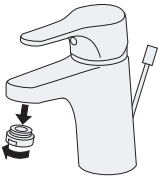


# Nautic

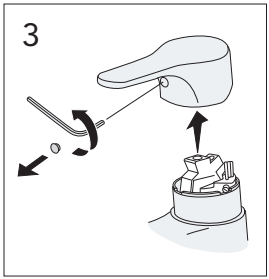
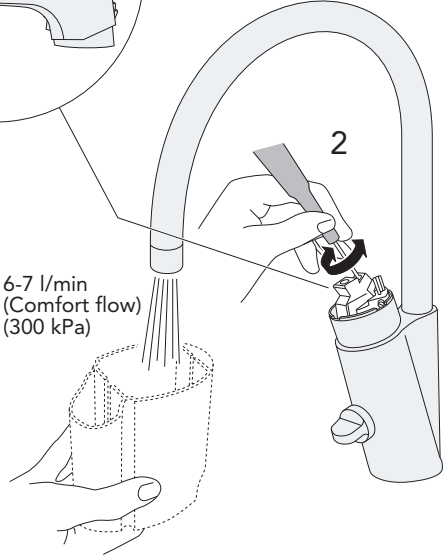
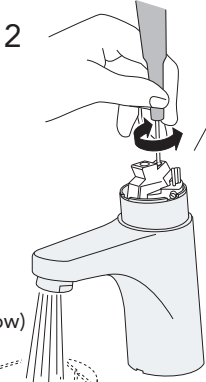
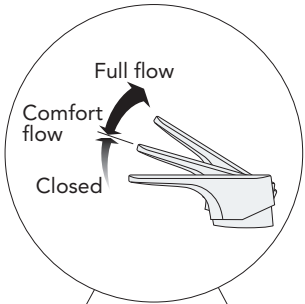
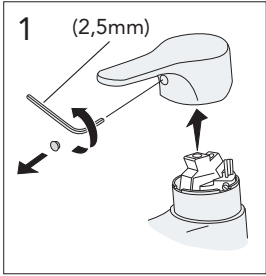


Vi rekommenderar att installationen göres enligt branschreglerna "Säker Vatteninstallation"  
We recommend to install according to trade regulation "Säker Vatteninstallation" ( Safe waterinstallation)

# Installation/Service Clean

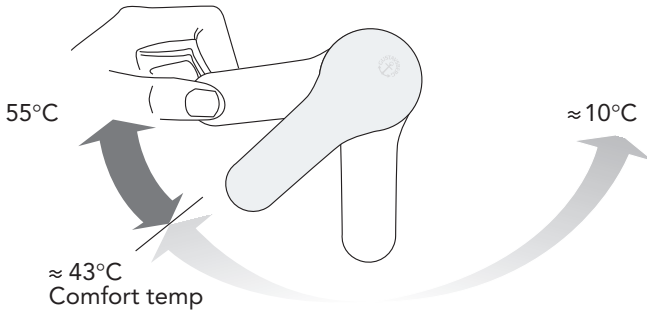


# Installation/Service Adjustment water saving

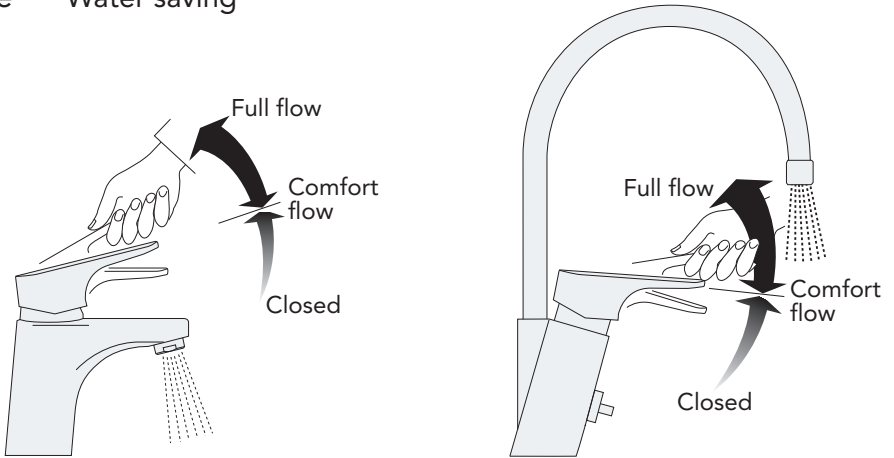




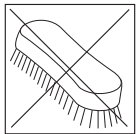
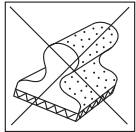
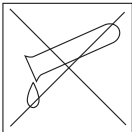
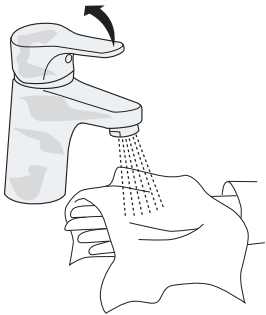
## Use — Energy saving



## Use — Water saving



# Maintenance



**Sweden**

Villeroy & Boch Gustavsberg AB  
Box 400  
134 29 Gustavsberg  
Phone +46 8 570 391 00  
Fax +46 8 570 320 36  
info@gustavsberg.com

**Denmark**

Villeroy & Boch Danmark A/S  
Vallensbækvej 26-28  
2605 Brøndby  
Phone + 45 36 70 80 55  
Fax + 45 36 72 08 05  
info@gustavsberg.dk

**Norway**

Villeroy & Boch Norge AS  
Postboks 13  
1471 Lørenskog  
Tlf. + 47 67 97 82 50  
Faks +47 67 97 16 57  
info@gustavsberg.no

**Suomi/Finland**

Oy Gustavsberg Ab  
Lajppatie 14 b  
00880 Helsinki  
Puh +358 9-32 91 88 11  
Fax + 358 9-32 91 88 50  
myynti@gustavsberg.com

**Estonia**

Gustavsberg Eesti  
Faehlmanni 6  
10125 Tallinn  
Phone +372 646 03 12  
Fax +372 646 0313  
info@gustavsberg.ee

**Latvia**

Gustavsberg  
Krasta iela 68 A  
LV - 1019 Riga  
Phone +371 724 55 11  
Fax +371 724 55 19  
ivars.viksne@gustavsberg.com

**Lithuania**

Oy Gustavsberg Ab filialas  
A. Goštauto g. 40A, II aukštas  
LT-01112 Vilnius  
Tel +370 (5) 246 08 10  
Faksas +370 (5) 269 16 20  
info@gustavsberg.lt

**Ukraine**

Gustavsberg  
Chapayeva Str. 4, office 17  
01030 Kiev  
Phone +38 044 493 98 68  
Fax +38 044 493 98 67  
info@gustavsberg.kiev.ua

**Russia**

Gustavsberg  
Hodynskij blv. 13, office 19  
125252 Moscow.  
Phone +7 495 232 1632  
Fax +7 495 232 1633  
info@gustavsberg.ru

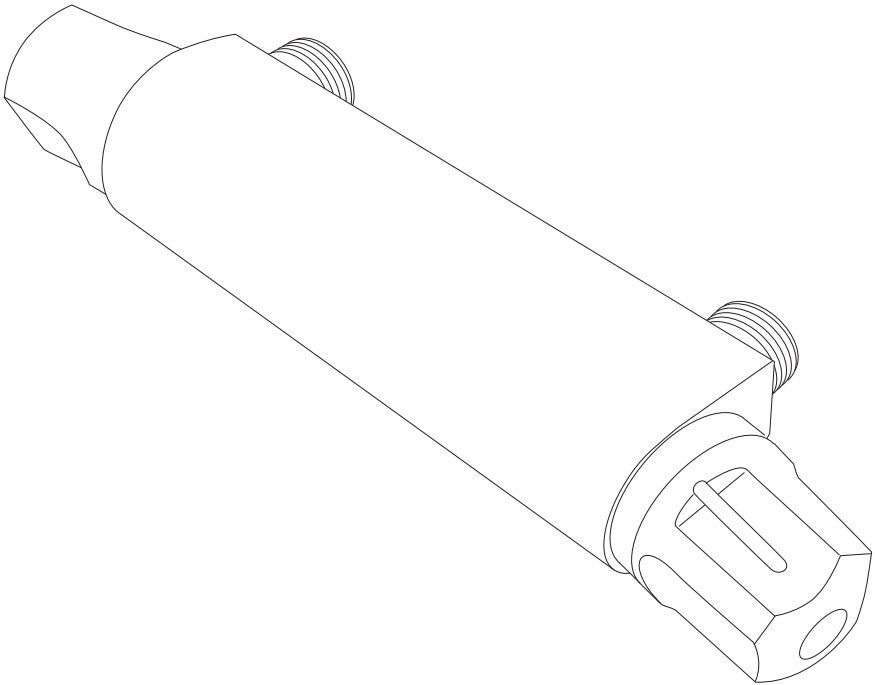
**Russia**

Gustavsberg  
Kirochnaya str 40, office 7  
191123 St. Petersburg  
Phone +7 812 326 7896  
Fax +7 812 326 7899  
office@gustavsberg.spb.ru



# Thermomixers

---

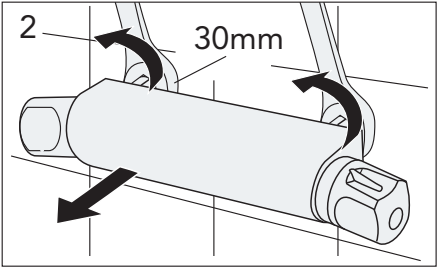
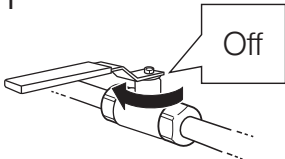


Vi rekommenderar att installationen göres enligt branschreglerna "Säker Vatteninstallation"  
We recommend to install according to trade regulation "Säker Vatteninstallation" ( Safe waterinstallation)

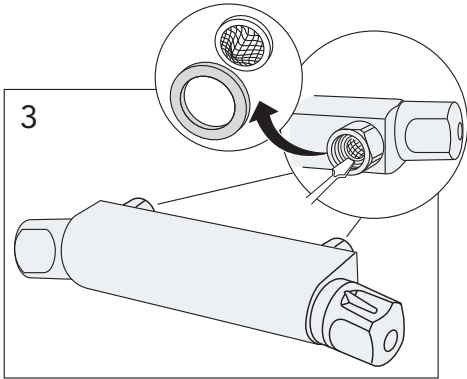
Service  
Cleaning filter  
150 c-c



1



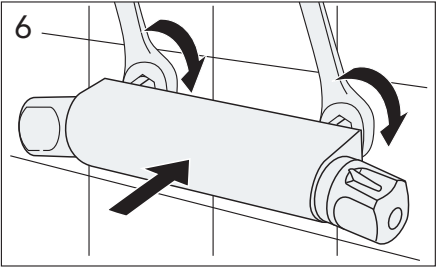
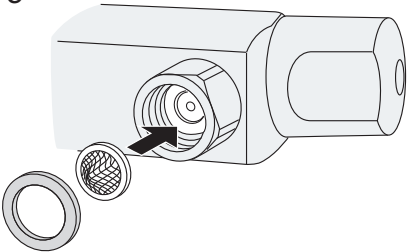
3



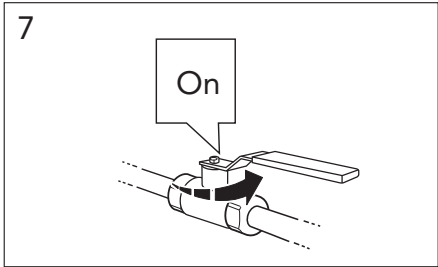
4



5



7



**Sweden**

Villeroy & Boch Gustavsberg AB  
Box 400  
134 29 Gustavsberg  
Phone +46 8 570 391 00  
Fax +46 8 570 320 36  
info@gustavsberg.com

**Denmark**

Villeroy & Boch Danmark A/S  
Vallensbækvej 26-28  
2605 Brøndby  
Phone + 45 36 70 80 55  
Fax + 45 36 72 08 05  
info@gustavsberg.dk

**Norway**

Villeroy & Boch Norge AS  
Postboks 13  
1471 Lørenskog  
Tlf. + 47 67 97 82 50  
Faks +47 67 97 16 57  
info@gustavsberg.no

**Suomi/Finland**

Oy Gustavsberg Ab  
Laippatie 14 b  
00880 Helsinki  
Puh +358 9-32 91 88 11  
Fax + 358 9-32 91 88 50  
myynti@gustavsberg.com

**Estonia**

Gustavsberg Eesti  
Faehlmanni 6  
10125 Tallinn  
Phone +372 646 03 12  
Fax +372 646 0313  
info@gustavsberg.ee

**Latvia**

Gustavsberg  
Krusta iela 68 A  
LV - 1019 Riga  
Phone +371 724 55 11  
Fax +371 724 55 19  
ivars.viksne@gustavsberg.com

**Lithuania**

Oy Gustavsberg Ab filialas  
A. Goštauto g. 40A, II aukštas  
LT-01112 Vilnius  
Tel +370 (5) 246 08 10  
Faksas +370 (5) 269 16 20  
info@gustavsberg.lt

**Ukraine**

Gustavsberg  
Chapayeva Str. 4, office 17  
01030 Kiev  
Phone +38 044 493 98 68  
Fax +38 044 493 98 67  
info@gustavsberg.kiev.ua

**Russia**

Gustavsberg  
Hodynskij blv. 13, office 19  
125252 Moscow.  
Phone +7 495 232 1632  
Fax +7 495 232 1633  
info@gustavsberg.ru

**Russia**

Gustavsberg  
Kirochnaya str 40, office 7  
191123 St. Petersburg  
Phone +7 812 326 7896  
Fax +7 812 326 7899  
office@gustavsberg.spb.ru

## Drift- och Skötselanvisning Purus Golvbrunnar - allmän



### Till bostadsinnehavaren

Denna bostad är utrustad med Purus golvbrunn från Purus AB. Purus egna golvbrunnssilar är märkta med namnet PURUS. Alla Purus golvbrunnar av plast, gjutjärn och rostfritt stål har en urtagbar vattenlåsinsats som gör det enkelt att hålla rent.

**Purus** följer branschens regler för säker vatteninstallation.

Våra golvbrunnar är typgodkända enligt europanormen för golvbrunnar, SS-EN 1253.

Typogodkännandet gäller både för installation med klinker och plastmatta.



# Drift- och Skötsel­anvisning för Purus golvbrunnar

**PURUS**

## Plastmatta

Kontrollera att mattanslutningen är korrekt utförd. Lyft bort silen och ta tag i klämringen med fingrarna. Går det att lyfta klämringen är något fel. Kontrollera då att fjädern fungerar ordentligt och att klämringen blir nedtryckt i botten av sätet med texten uppåt.

## Normalskötsel - allmän

Golvbrunnen bör rengöras regelbundet för att fungera på bästa sätt. Intervallet beror på hur ofta brunnen används och på vattnets smutshalt. Purus golvbrunnar är självrensande. Vid uttorkning kan beläggning uppstå i vattenlåsinsatsen. Gör rent med bakteriedödande medel (t.ex. maskindiskmedel) och skölj ordentligt efteråt. Bakteriedödande medel fungerar även förebyggande mot beläggningar och odörer. Undvik att repa ytan.

**Tips:** För bättre hygien – spola fem sekunder med kallt vatten i brunnen efter dusch.

### Demontering

- Ta bort golvbrunnssil
- Rengör ev. silkorg
- Lyft upp vattenlås med lyftbygeln och rengör vattenlåset (vattenlås Tyr och Ran i plast och Center i rostfritt stål är delbart för att underlätta rengöring)

### Återmontering

- Sätt tillbaka vattenlåset, smörj in o-ring med tvållösning för enklare montage
- Se till att vattenlåset sitter i sitt bottenläge – fyll på vatten i låset
- Montera ev. silkorg och golvbrunnssil

PURUS golvbrunnar kan kompletteras med luktspärr/bakvattenlås NOOD, RSK nr: 713 84 48, 713 84 33.

## Golvbrunnar Plast

Alla Purus plastbrunnar har urtagbara vattenlåsinsatser. Fäll upp bygeln och drag upp insatsen. Eventuell kärvhet beror på hur länge insatsen har suttit orörd. När insatsen är urtagen kan hela brunnen göras ren. Dela insatsen genom att dra isär över- och underdel. Rengör delarna och sätt ihop insatsen igen. När insatsen sätts tillbaka är det viktigt att tätningringen verkligen sitter i sitt spår. Avloppsluft kan annars tränga upp genom springan. Fukta tätningringen med tvållösning så går montage lättare.

## Golvbrunnar Gjutjärn

Alla Purus gjutjärnsbrunnar är belagda invändigt för att undvika korrosion. För gjutna brunnar med urtagbar vattenlåsinsats gäller samma instruktion som för plastbrunnar.

## Golvbrunnar Special

Purus specialbrunnar har i allmänhet ingen renspropp. För att komma åt för rengöring måste insatsen demonteras. Var försiktig vid demontering och återmontering så att inte delarna skadas.



# Drift- och Skötselanvisning för Purus golvbrunnar

## Golvbrunnar Rostfritt stål

### Normalskötsel - Rostfria golvbrunnar

Strö något torrt pulverformigt rengöringsmedel, t.ex. diskpulver eller mildt skurpulver på ytan. Gnid pulvret lätt mot stålytan med en fuktad putsduk eller svamp. Avlägsna rengöringsmedlet noggrant med kallt vatten, torrtorka stålytan med en torr mjuk putsduk. I de fall missfärgningar uppkommer efter torkningar är detta indikation på att ytan inte har blivit ren, varför behandling måste upprepas. Vid kraftigt nedsmutsad yta kan flera behandlingar erfordras.

**Anm.** Ytan bör ej sköljas med varmt vatten då missfärgningar på grund av indunstning då lätt uppkommer. **Låt ej den rostfria ytan självtorka.**

### Avlägsnandet av kalkbeläggningar

Kalkbeläggningar som uppkommer genom vattnets indunstning på materialytan kan avlägsnas med någon av följande lösningar.

- Ättiksprit (den i handeln förkommande)
- 10 % ättiksprit
- Utspädd salpetersyra (en del HNO<sub>3</sub> tillsättes 4 delar vatten)

**Anm.** Vid behandling med salpetersyra bör god ventilation ombesörjas. För övrigt gäller samma föreskrifter som för handhavandet av starka syror. Efter behandlingen med någon av ovanstående lösningar sköljs ytan noggrant med kallt vatten varefter torrtorkning med mjuk putsduk görs. Använd skyddshandskar.

### Avlägsnandet av rostbeläggningar

Rostbeläggningar som ej har stått kvar längre tid på den rostfria ytan, kan normalt avlägsnas genom användandet av ett mildt skurpulver. Det torra skurpulvret gnides lätt mot stålytan med en fuktad putsduk varefter sköljning med kallt vatten och torrtorkning med mjuk putsduk görs.

Har rostbeläggningar tillåtit att under en längre tid intorka på det rostfria materialet inträffar vanligen en viss inbränning av korrosionsprodukterna i den rostfria ytan och resulterar i kvarstående missfärgningar efter det att rosten avlägsnats enligt ovan.

I sådana fall rekommenderas alternativt borstning med torra nylonfiberborstar eller avrostning med utspädd salpetersyra HNO<sub>3</sub>, utspädd med 4 delar vatten. Sköljning och torkning enligt ovan.



Purus golvbrunnar är typgodkända enligt europainormen för golvbrunnar, SS-EN 1253. Får installeras i alla typer av våtrum.



Purus är certifierad enligt ISO 9001.

Vår ständiga produktutveckling kan medföra ändringar i utförande, design och konstruktion, vilket vi förbehåller oss rätten till.

PURUS AB  
info@purus.se  
www.purus.se

# PURUS